

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Litteraturvetenskapens varande och försvarande

Perera, Ylva

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 21/04/2021

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:
Perera, Y. (2021). Litteraturvetenskapens varande och försvarande. *Hufvudstadsbladet*.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201148685>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Litteraturvetenskapens varande och försvarande

Att bli litteraturvetare blev snabbt synonymt med att försvara litteraturvetenskapens existens. Jag hade bara studerat ett år när jag och mina studiekompisar fick börja mejla universitetsledningen och skriva insändare för att protestera mot hotande nedskärningar. Det här var vid Åbo Akademi, inte Helsingfors universitet, och det gällde återbesättningen av ett lektorat, inte en professur, men upplevelsen förband min ämnesidentitet med en stridsberedskap som inte har lagt sig.

Jag vet inte hur man studerar eller forskar i litteraturvetenskap utan att ständigt diskutera och argumentera för ämnets relevans. Det sker internt där vi diskuterar kursupplägg och forskningsplaner. Det sker externt när vi marknadsför ämnet åt potentiella nya studerande och när vi protesterar mot sparkrav och nya finansieringsmodeller som totalt bortser från skillnaderna mellan humanistisk och naturvetenskaplig forskning (tack för det, forna regeringar).

Det här märktes redan under grundstudierna, vi hann knappt lära oss vad litteraturvetenskap var innan vi uppmanades förhålla oss kritiskt till ämnet, till vilka böcker som ingick i kanon, till de sätt att läsa som länge dominerat. Skillnaden mellan den ämnesintroduktionen och när jag något år senare läste grundkurser i nationalekonomi var slående. Där utgick man kallt från att nyttan med ekonomistudier inte behövde motiveras, och kursen gick helt och hållet ut på att vi skulle lära oss marknadsekonomins mekaniker som en grundlag, inte diskutera den som en ekonomisk teori bland andra (vilket förhoppningsvis görs på senare kurser, jag tröttnade tyvärr på grafer och slutade efter en höst).

Att som litteraturstuderande direkt fostras in i detta tillstånd av självkritik och stridsberedskap är visserligen fruktbart – att forna littvetstudenter hittar jobb i de mest varierade branscher är ingen slump, utan beror, tror jag, till stor del på detta – men också förvirrande och utmattande. Tvånget att ständigt bevisa sin relevans kan leda till vassare forskning, men också till ett läge där man aldrig riktigt hinner fördjupa sig i grundforskandet eftersom man konstant ska ägna tid åt att visa på forskningens tillämpbarhet. Kampen för existensberättigande riskerar också spilla över i självglorifiering: ”utan litteraturvetenskapen är vi (eller Svenskfinland) INGET”. Det är förstås inte sant.

Men det *är* frustrerande att ideligen se sitt arbete värderas enligt en skala som inte är gjord för det. Ett öde som inte bara drabbat oss, utan även många andra humanistiska vetenskaper. Inom ramen för universitetens finansiering ger snabbt publicerade artiklar mer pengar till ämnet än en grundligt genomarbetad bok, oberoende av vilken av dessa forskningsinsatser som i högre grad för tänkandet framåt. (Vilket alltså inte alltid behöver vara den långsamma boken, men *kan* ofta

vara det. Problemet med artikelformatet är att det i så hög grad kretsar kring att komma fram till exakt det man sagt sig vilja undersöka, istället för att lämna utrymme för att låta litteraturen överraska ens utgångspunkter.)

När nyheten om att HU tänker avvakta med att återbesätta professuren i Nordisk litteratur efter att Ebba Witt-Brattström går i pension offentliggjordes syntes det tydligt, både i sociala och traditionella sociala medier, att vi är många litteraturvetare, oavsett om vi utbildats i Åbo eller Helsingfors, som har protesten och motargumenten i ryggmärken. Det är stärkande, men gör mig också arg. Dels för att vi syns och hörs mera då vi levererar försvarstal än då vi utövar vår faktiska verksamhet. Dels för att långtifrån alla universitetsämnen avkrävs samma lojalitet och kampvilja av sina utövare.

Ylva Perera

är doktorand i litteraturvetenskap vid Åbo Akademi